

Šikana – první pomoc rodičů

Nepřehlédněte varovné signály!

Šikanované děti se nacházejí v krajní nouzi. Zoufale potřebují pomoc svých rodičů. Problémem však je, že si velmi často samy o ni nedokážou říct. Nejsou toho z různých důvodů schopné, a to i tehdy, když jsou rodinné vztahy v naprostém pořádku.

Příklad: Když přijdu domů, tak se na to snažím zapomenout.

Když jsme se zeptali jednoho uplakaného chlapce, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím. Když přijdu domů, tak se na to snažím zapomenout. A doufám, že už to bude lepší. Snažím se na to nemyslet.“

Dítě má od prvopočátku strach z pomsty za „bonzování“. A později, jak se šikanování postupně zdokonaluje, se dostává jakoby do transu. Nerozumí situaci, je dezorientované, prožívá pocity studu, má zábrany mluvit o svém ponížení. Oběti jsou obrazně řečeno uvězněny uvnitř šikany, a proto nedokážou vidět situaci ani trochu z vnějšku. V rámci vyšinutých norem nemocné skupiny mají sklon přijímat své týrání jako „normální“, přizpůsobí se. Často hledají také příčiny svého utrpení v sobě, ve svých chybách. Namáhavě pátrají, co udělaly špatně a proč je spolužáci nemají rádi. Jejich sebezáchovné síly jsou paralyzovány, nebo alespoň oslabeny. Není neobvyklé, že dítě zraněné agresory se snaží oklamat rodiče všelijakými výmluvami, například že si poranění způsobilo samo svou nešikovností apod.

Příklad: Výmluva oběti.

Při jednom výbuchu a provalení šikanování bylo zjištěno, že jde o pokročilé stadium. Šikanování běželo druhý rok. V rámci opatření jsme doporučili třídnímu učiteli, aby informoval rodiče na třídní schůzce a požádal je o spolupráci. Teprve tehdy si někteří rodiče zpětně uvědomili podezřelé okolnosti. Jedna matka si například vzpomněla, že její syn přišel před dvěma měsíci domů s natrženým obočím a rozbitou pusou. Tvrdil, že upadl ve škole na umyvadlo.

Je důležité, aby rodiče byli vnímaví a rozpoznali, že něco není u dítěte v pořádku. Při podezřelých okolnostech by se měli pokusit k němu přiblížit. Pokud se jim podaří získat jeho důvěru, utišit jeho strach a povzbudit ho, aby se svěřilo, mají téměř vyhráno. Dobré je, když potom rodiče společně s dítětem hledají a pojmenovávají to, co ho trápí. Když ho vezmou za ruku a ukazují mu cestu ze „zakletých“ vztahů labyrintu šikanování.

Podezřelé projevy

- za dítětem nedochází domů žádný spolužák, zdá se, že nemá žádné kamarády
- dítě je zaražené, posmutnělé až depresivní, nemluví o tom, co se děje ve škole
- špatně usíná, má poruchy spánku, zdají se mu hrůzostrašné sny
- dojde k výraznému zhoršení prospěchu, je nesoustředěné, bez zájmu
- často ho před odchodem do školy nebo po příchodu pobolívá hlava, břicho, apod.
- dítě často navštěvuje lékaře, znenadání se objeví neomluvená absence
- dítě chodí do školy nebo ze školy oklikami
- přichází domů s potrhaným oblečením, poškozenými školními pomůckami nebo bez nich
- často mu nevychází kapesné, ztrácí ho, požaduje další peníze
- dítě přichází domů vyhladovělé, i když dostává svačiny a obědy má zajištěny
- nedokáže uspokojivě vysvětlit svoje zranění „monokl“, odřeniny, modřiny, lehký otřes mozku, naraženou kost nebo zlomeninu, popáleniny na ruce apod.

- vyhrožuje sebevraždou, nebo se o ni dokonce pokusí

Když dítě najde sílu a odvahu a snaží se rodičům se svým trápením svěřit. Rodiče by neměli v této těžké chvíli zklamat. Měli by vědět, že mluvit o podrobnostech svého ponižování a týrání je pro jejich syna nebo dceru hodně těžké. Měli by proto naslouchat, projevovat citovou podporu a brát všechno, co říká, zcela vážně. Stává se, že mnoho rodičů bývá úplně zaskočeno. Často pak reagují nevhodně, tj.tvrdě, nedůvěřivě, nerozhodně či nejistě. Správný postoj je však pouze jeden – **stát pevně v lásce za dítětem.**